

CRITERIA TOELAATBAARHEID SPECIAAL ONDERWIJS/

LEERLING GEBONDEN BUDGET

1. Indicatiecriteria algemeen

1.1.1 Een leerling is toelaatbaar tot het (voortgezet) speciaal onderwijs ((v)so) of komt in aanmerking voor een leerlinggebonden budget als er sprake is van een structurele belemmering in de onderwijsparticipatie door stoornissen zoals omschreven in paragraaf 2, 3, en 4, en de hulp vanuit de zorgstructuur van het regulier onderwijs en/of de zorgsector is niet toereikend.

1.1.2 Een leerling is toelaatbaar tot het (v)so of komt in aanmerking voor een leerlinggebonden budget wanneer er door andere stoornissen een structurele belemmering in de onderwijsparticipatie optreedt waarvan onderbouwd is dat de ernst vergelijkbaar is met die van leerlingen die wel aan het criterium in par. 1.1 voldoen (de zogenoemde 'beredeneerde afwijking').

1.1.3 Als door progressieve stoornis verwacht wordt dat een structurele belemmering in de onderwijsparticipatie, zoals aangegeven in par. 1.1 of 1.2, binnen 6 tot 12 maanden zal optreden, is leerling ook toelaatbaar.

2. Specifieke criteria cluster 2

2.1 Onderwijs aan dove kinderen

2.1.1. De beslissing over de toelaatbaarheid tot het (voortgezet) speciaal onderwijs aan dove kinderen wordt gebaseerd op resultaten van een audiologisch onderzoek. Indien twijfel bestaat of de leerling aangewezen is op onderwijs aan dove dan wel slechthorende kinderen worden bij de toelaatbaarheidsbeslissing ook een logopedisch en een psychodiagnostisch onderzoek betrokken.

2.1.2 Een leerling is toelaatbaar tot het (voortgezet) speciaal onderwijs aan dove kinderen als:
- een gehoorbeperking groter dan 80 dB is vastgesteld bij het beste oor zonder gehoortoestel , of

- een gehoorbeperking tussen 70 en 80 dB is vastgesteld bij het beste oor zonder gehoortoestel en leerling als kennelijk dooffunctionerend kan worden aangemerkt.

2. 2   Onderwijs aan slechthorende kinderen

2.2.1   De beslissing over de toelaatbaarheid tot (voortgezet) speciaal onderwijs aan slechthorende kinderen wordt gebaseerd op een audiologisch, een logopedisch en een psychodiagnostisch onderzoek. De beslissing wordt ook gebaseerd op een onderwijskundig rapport. Wanneer de leerling bij aanmelding nog geen school bezocht heeft worden gegevens over leervoorwaarden gebruikt van zorg- of hulpverleningsinstanties die de leerling geholpen hebben. Ook wordt de communicatieve competentie van de leerling bij het oordeel betrokken.

2.2.2   Een leerling is toelaatbaar tot (voortgezet) speciaal onderwijs aan slechthorende kinderen als :

- een gehoorbeperking is vastgesteld aan het beste oor zonder gehoortoestel tussen 35 dB en 80 dB, en het kind is niet dooffunctionerend bij een gehoorbeperking tussen 70 dB en 80 dB, en
- er is een structurele belemmering in de onderwijsparticipatie die blijkt uit de leerachterstand of ontbrekende leervoorwaarden zoals gesteld in paragraaf 5.2.a, 5.2.b of 5.2.c en/ of de communicatieve incompetentie zoals gesteld in paragraaf 5.2.d
- en er is onderbouwd dat de beschikbare zorg vanuit de zorgstructuur van het regulier onderwijs en vanuit de zorgsector niet toereikend is (geweest) om deze belemmeringen weg te nemen.

2.3   Onderwijs aan kinderen met ernstige spraakproblemen.

2.3.1 De beslissing over de toelaatbaarheid tot speciaal onderwijs aan kinderen met ernstige spraakproblemen wordt gebaseerd op gegevens uit logopedisch en psychodiagnostisch onderzoek. Als er twijfel bestaat over het gehoor van de leerling wordt bij de toelaatbaarheidsbeslissing een audiologisch onderzoek betrokken. Aanvullende gegevens over bijkomende stoornissen of beperkingen worden bij het oordeel betrokken. De beslissing wordt ook

gebaseerd op een onderwijskundig rapport. Wanneer de leerling bij
aanmelding nog geen school bezocht heeft worden gegevens over
leervooraarden gebruikt van zorg- of hulpverleningsinstanties die de
leerling geholpen hebben. Ook wordt de communicatieve competentie van
de leerling bij het oordeel betrokken.

2.3.2 Een leerling is toelaatbaar tot speciaal onderwijs aan kinderen met ernstige spraak problemen als:

- er een spraak-/taalstoornis is aangetoond, mogelijk in samenhang met communicatieve problematiek, op het gebied van spraakproductie, spraakperceptie, morfo-syntactische kennis, dan wel lexicale en semantische kennis op woord en zinsniveau, waarbij een achterstand in spraak-/taalontwikkeling is opgetreden van meer dan een jaar en
- de voorgeschreven therapie na een half jaar geen vooruitgang in de spraak-/taalontwikkeling heeft opgeleverd, en/of er is sprake van co-morbiditeit ten gevolge van een andere classificeerbare stoornis, en
- er is een structurele belemmering in de onderwijsparticipatie die blijkt uit de leerachterstand of ontbrekende leervooraarden zoals bedoeld in paragraaf 5.2.a of 5.2.c, en/ of uit de communicatieve incompetentie zoals bedoeld in par. 5.2.d,
- en er is onderbouwd dat de beschikbare zorg vanuit de zorgstructuur van het regulier onderwijs en vanuit de zorgsector niet toereikend is (geweest) om deze belemmeringen weg te nemen.

2.4 **Onderwijs aan meervoudig gehandicapte kinderen**

2.4.1 De beslissing over de toelaatbaarheid tot (voortgezet) speciaal onderwijs aan dove of slechthorende kinderen met een indicatie meervoudig gehandicapt wordt gebaseerd op een audiologisch, een logopedisch en een psychodiagnostisch onderzoek naar de intelligentie cq het ontwikkelingsniveau.

2.4.2 Een leerling is toelaatbaar tot een school voor (voortgezet) speciaal onderwijs aan dove kinderen met de indicatie meervoudig gehandicapt als

- een gehoorbeperking is vastgesteld bij het beste oor zonder gehoortoestel van meer dan 70 dB èn
- er is een betrouwbare, nonverbale IQ-score lager dan 70 vastgesteld.

2.4.3 Een leerling is toelaatbaar tot (voortgezet) speciaal onderwijs aan slechthorende kinderen met de indicatie meervoudig gehandicapt als

- een gehoorbeperking is vastgesteld bij het beste oor zonder gehoortoestel tussen 35 en 70 dB en
- er is een betrouwbare, nonverbale IQ-score lager dan 70 vastgesteld.

3 Specifieke criteria cluster 3

3.1 Onderwijs aan zeer moeilijk lerende kinderen

3.1.1 De beslissing over de toelaatbaarheid tot (voortgezet) speciaal onderwijs aan

zeer moeilijk lerende kinderen is gebaseerd op een psychodiagnostisch

onderzoek naar de intelligentie cq het ontwikkelingsniveau en de sociale

redzaamheid. Als de betrouwbare IQ-score tussen 60 en 70 ligt, worden bij

de beslissing aanvullende gegevens betrokken over bijkomende stoornissen

en beperkingen, en een onderwijskundig rapport. Wanneer de leerling bij

aanmelding nog geen school bezocht heeft worden gegevens over

leervoorwaarden gebruikt van zorg- of hulpverleningsinstanties die de leerling geholpen hebben.

3.1.2 Een leerling is toelaatbaar tot (voortgezet) speciaal onderwijs aan zeer moeilijk lerende kinderen als

- de leerling een betrouwbare IQ-score lager dan 60 heeft en
- een geringe sociale redzaamheid als bedoeld in paragraaf 5.2.e.

3.1.3 Een leerling is ook toelaatbaar tot (voortgezet) speciaal onderwijs aan zeer moeilijk lerende kinderen als

- de leerling een betrouwbare IQ-score lager dan 70 heeft en
- uit aanvullende gegevens blijkt dat er sprake is van co-morbiditeit ten gevolge van een andere classificeerbare stoornis, en
- er is een structurele belemmering in de onderwijsparticipatie die blijkt uit een leerachterstand of ontbrekende leervoorwaarden als bedoeld in paragraaf 5.2.a, 5.2.b of 5.2.c en een geringe sociale redzaamheid als bedoeld in paragraaf 5.2.e,

- en er is onderbouwd dat de beschikbare zorg vanuit de zorgstructuur van het regulier onderwijs en vanuit de zorgsector niet toereikend is (geweest) om deze belemmeringen weg te nemen.

3.2 Onderwijs aan lichamelijk gehandicapte kinderen.

3.2.1 De beslissing over de toelaatbaarheid tot het (voortgezet) speciaal onderwijs aan lichamelijk gehandicapte kinderen wordt gebaseerd op medisch onderzoek naar stoornissen in structuur en/of functie, en psychodiagnostisch onderzoek naar intelligentie cq. het ontwikkelingsniveau. De beslissing wordt ook gebaseerd op een onderwijskundig rapport. Wanneer de leerling bij aanmelding nog geen school bezocht heeft worden gegevens over leervoorwaarden gebruikt van zorg- of hulpverleningsinstanties die de leerling geholpen hebben. Ook worden handelingsplannen van zorgverleners bij het oordeel betrokken waaruit de mate van structurele interferentie van onderwijs en zorg blijkt die leidt tot verzuim, of gegevens over de zelfredzaamheid van de leerling, met beschikbare technische apparatuur.

3.2.2 Een leerling is toelaatbaar tot het (voortgezet) speciaal onderwijs aan lichamelijk gehandicapte kinderen als

- een of meer stoornissen in structuur en/ of functie zijn vastgesteld, die gepaard gaan met een motorische beperking en
- er is een structurele belemmering in de onderwijsparticipatie die blijkt uit de leerachterstand of ontbrekende leervoorwaarden zoals bedoeld in paragraaf 5.2.a, 5.2.b, of 5.2.c, en/of structureel verzuim zoals bedoeld in par. 5.2.f, of zeer geringe zelfredzaamheid met de beschikbare technische apparatuur, zoals gesteld in par 5.1.g
- en er is onderbouwd dat de beschikbare zorg vanuit de zorgstructuur van het regulier onderwijs en vanuit de zorgsector niet toereikend is (geweest) om deze belemmeringen weg te nemen

3.3 Onderwijs aan langdurig zieke kinderen (somatisch)

3.3.1 De beslissing over de toelaatbaarheid tot (voortgezet) speciaal onderwijs aan langdurig zieke kinderen is gebaseerd op medisch onderzoek naar stoornissen in structuur en/ of functie, en

psychodiagnostisch onderzoek
naar intelligentie of het ontwikkelingsniveau .
Tevens wordt de beslissing
gebaseerd op een onderwijskundig rapport. Wanneer de
leerling bij
aanmelding nog geen school bezocht heeft worden
gegevens over
leervoorwaarden gebruikt van zorg- of
hulpverleningsinstanties die de
leerling geholpen hebben. Ook worden
handelingsplannen van
zorgverleners bij de beoordeling gebruikt waaruit de
mate van structurele
interferentie van onderwijs en zorg blijkt die leidt
tot verzuim, of gegevens
over de sociale redzaamheid of de zelfredzaamheid.

- 3.3.2 Een leerling is toelaatbaar tot (voortgezet) speciaal onderwijs aan langdurig zieke kinderen (somatisch) als
- een chronische/ langdurige somatische, centrale of perifere neurologische of psychosomatische stoornis is vast gesteld, die niet in hoofdzaak een motorische stoornis is of leidt tot een motorische beperking,
  - en er is een structurele belemmering in de onderwijsparticipatie die blijkt uit de leerachterstand of ontbrekende leervoorwaarden zoals bedoeld in paragraaf 5.2.a, 5.2.b of 5.2.c, en/ of structureel verzuim door de intensiteit en de duur van de behandeling of de progressiviteit van de ziekte zoals bedoeld in par. 5.2.f, of zeer geringe zelfredzaamheid of sociale redzaamheid, zoals gesteld in paragraaf 5.2.g en 5.2.e,
  - en er is onderbouwd dat de beschikbare zorg vanuit de zorgstructuur van het regulier onderwijs en vanuit de zorgsector niet toereikend is (geweest) om deze belemmeringen weg te nemen.

3.4 Onderwijs aan meervoudig lichamelijk en verstandelijk gehandicapte kinderen

3.4.1 De beslissing over de toelaatbaarheid tot (voortgezet) speciaal onderwijs aan meervoudig gehandicapte kinderen wordt gebaseerd op medisch onderzoek naar stoornissen in structuur en/ of functie, en psychodiagnostisch onderzoek naar intelligentie of het ontwikkelingsniveau.

3.4.2 Een leerling is toelaatbaar tot het onderwijs voor meervoudig gehandicapte kinderen als de leerling voldoet aan het gestelde in par 3.2 en een betrouwbare IQ-score heeft lager dan 70.

3.4.3 Een leerling is toelaatbaar tot onderwijs voor meervoudig gehandicapte kinderen wanneer het kind een diepe verstandelijke beperking heeft of een ernstige verstandelijke beperking met zodanige bijkomende problematiek dat de zorg en begeleidingsbehoefte vergelijkbaar is met die van kinderen die verstandelijk en tevens lichamelijk gehandicapt zijn.

4. Specifieke criteria cluster 4

4.1 De beslissing over de toelaatbaarheid tot (voortgezet) speciaal onderwijs vanuit cluster 4 is gebaseerd op psychodiagnostisch of orthopedagogisch en/of psychiatrisch onderzoek en onderzoeksgegevens van het maatschappelijk werk. Ook worden gegevens gebruikt over de hulpverlening die reeds heeft plaatsgevonden. De beslissing wordt ook gebaseerd op een onderwijskundig rapport. Wanneer de leerling bij aanmelding nog geen school bezocht heeft, worden gegevens over de leervoorwaarden gebruikt van zorg- of hulpverleningsinstanties die de leerling geholpen hebben.

4.2 Een leerling is toelaatbaar tot (voortgezet) speciaal onderwijs vanuit het cluster 4 als

- een psychische stoornis/ ontwikkelingspsychopathologie op basis van DSM IV of ICD 10 is vastgesteld en daarbinnen stoornissen die meestal voor het eerst op zuigelingen leeftijd, kinderleeftijd of in de adolescentie gediagnostiseerd worden, die betrekking hebben op emotionele stoornissen en/of gedragsstoornissen, en/of specifieke ontwikkelingsstoornissen, èn
- er is een ernstige sociaal-emotionele en/of gedragsproblematiek met een integraal karakter, die aantoonbaar optreedt in de schoolsituatie en daarbij òf in de thuissituatie òf bij vrije tijdsbesteding, èn
- er wordt/ is gerichte jeugdhulpverlening verleend en/of hulp van een kinderpsychiatrische voorziening, èn
- er is een structurele belemmering in de onderwijsparticipatie die blijkt uit een leerachterstand of ontbrekende leervoorwaarden zoals bedoeld in paragraaf 5.2.a, 5.2.b of 5.2.c, of er is onderbouwd dat de leerling door de sociaal-emotionele problematiek niet voldoet aan de leervoorwaarden van een gangbare onderwijssetting of dat het kind een bedreiging is voor zichzelf en/of voor anderen
- en er is aangetoond dat de beschikbare zorg vanuit de zorgstructuur van het regulier onderwijs en vanuit de zorgsector niet toereikend is (geweest) om deze belemmeringen weg te nemen.

5 Normering van de structurele belemmering in de onderwijsparticipatie

5.1 Er is sprake van een structurele belemmering in de onderwijsparticipatie als er tenminste een jaar hulp van een school voor (voortgezet) speciaal onderwijs nodig is voordat de leerling weer zonder die hulp deel kan nemen aan het reguliere onderwijs.

5.2 Belemmeringen in de onderwijsparticipatie (*voorlopige formulering*)

5.2.a Er is sprake van een leerachterstand in het primair onderwijs als er een discrepantie is vastgesteld tussen didactische leeftijd en didactisch leeftijdsequivalent òf ontwikkelingsleeftijd en kalenderleeftijd van meer dan 25% . Hierbij moet gebleken zijn dat extra hulp geen verbetering heeft

opgeleverd en/of dat het onderwijsproces stagneert. De discrepantie tussen

de didactische leeftijd en het didactisch leeftijdsequivalent is tenminste vastgesteld voor taal, lezen, schrijven en rekenen.

5.2.b Er is sprake van een leerachterstand in het voortgezet onderwijs wanneer de leerachterstand groter is dan 25% uitgedrukt in didactisch

leeftijdsequivalent/ didactische leeftijd (rvc regeling);

5.2.c Bij een leerling die nog geen onderwijs gevolgd heeft is sprake van

ontbrekende leervoorwaarden als op basis van vastgestelde stoornissen of beperkingen is onderbouwd dat de leerling niet voldoet aan leervoorwaarden

die voor participatie aan een normale onderwijssetting gelden;

5.2.d er is sprake van communicatieve incompetentie wanneer de

communicatieve competentie meer dan twee standaard deviaties onder het gemiddelde ligt;

5.2.e er is sprake van zeer geringe sociale redzaamheid wanneer deze meer dan

twee standaard deviaties onder het gemiddelde ligt;

5.2.f er is sprake van structureel verzuim wanneer de effectieve leertijd van

leerling met (meer dan) 25% afneemt door de nodige zorg of door stoornis
gerelateerd verzuim;
5.2.g er is sprake van zeer geringe zelfredzaamheid met de beschikbare
technische apparatuur wanneer een leerling voor meerdere algemene
dagelijkse levensverrichtingen afhankelijk is van derden.

6 Stoornissen en beperkingen vaststellen

- 6.1 Voor het vaststellen van stoornissen en beperkingen worden betrouwbare onderzoeksgegevens gebruikt. Deze onderzoeksgegevens worden zoveel mogelijk geclassificeerd op basis van ICDH, DSM IV of ICD 10.
- 6.2 De onderzoekgegevens worden betrouwbaar geacht als
- het onderzoek is uitgevoerd door een daartoe bevoegde deskundige,
  - het onderzoek is uitgevoerd met een door de beroepsgroep als geschikt aangemerkt onderzoeksinstrumentarium; bij psychodiagnostische instrumenten is de algemene standaard testgebruik van het NIP van toepassing,
  - gegevens niet meer dan een jaar oud zijn (tenzij het gegevens betreft over evident stabiele leerling kenmerken),
  - in geval van een onderwijskundig rapport van de school waar leerling stond ingeschreven mag het rapport niet meer dan 3 maanden oud zijn.
- 6.3 Er is pas sprake van een ernstige stoornis wanneer de testuitslag een negatieve afwijking geeft van meer dan twee standaarddeviaties van het gemiddelde (indien het instrument statistisch is genormeerd).
- 6.4 Waar mogelijk worden reeds beschikbare gegevens gebruikt uit de gezondheidszorg, jeugdzorg, of justitie, die via ouders beschikbaar worden gesteld.

7 Protocol met het oordeel over de toelaatbaarheid tot (v)so en leerling gebonden budget

De commissie voor de indicatiestelling onderbouwt het oordeel over de toelaatbaarheid van een leerling in een protocol waarin de gegevens en de afwegingen die voor het oordeel relevant zijn worden verzameld en vastgelegd volgens een vastgesteld stramien. Bij het oordeel over de

toelaatbaarheid worden in ieder geval de volgende gegevens betrokken:

- a. Een door de ouders ingevuld aanvraagformulier met
  - de persoonsgegevens van de leerling;
  - de hulpvraag van de ouders en eventueel van de verwijzende school of andere instanties;
  - de voorgeschiedenis/ anamnese waaruit blijkt welke hulpvragen de ouders al gesteld hebben, welk zorgaanbod geboden is en welk resultaat daarmee bereikt is;
- b. betrouwbare onderzoeksgegevens met betrekking tot stoornissen en beperkingen over de belemmering in de onderwijsparticipatie, alsmede andere gegevens die de commissie relevant acht voor het besluit over de toelaatbaarheid;
- c. een onderwijskundig rapport van de school waar de leerling het laatst stond ingeschreven inclusief de beschrijving van wat deze school al voor de leerling gedaan heeft (als de leerling al onderwijs gevolgd heeft). Als de leerling nog geen onderwijs gevolgd heeft worden gegevens over leervoorwaarden gebruikt uit dossiers van zorg- of hulpverleningsinstanties die de leerling geholpen hebben.